

DIT LIV

Kønssociolog: Før drenge fødes, har vi en forventning til deres opførsel. Den kan bane vej for sexismen

Allerede før vi bliver født, bliver vi opfattet som enten søde og omsorgsfulde eller vilde og sjove. I de helt tidlige år bliver de første mekanismer grundlagt, som gør, at kønsstereotyper og deraf sexismen senere trives. Nogle drenge erfarer kulturen og føler sig berettigede til at overskride pigers grænser, siger kønssociolog Cecilie Nørgaard.

Tirsdag, 17. november 2020 - 11:14 - af Katrine Rosenbæk. Foto: Sascha Oda

[Print artiklen](#) | [Del artiklen](#)

Her er et børneværelse.

Væggene er lyserøde, og på en hylde sidder to små fine dukker. Der ligger en hjerteformet pude i den lille tremmeseng.

Barnet, der skal bo her, ligger stadig i sin mors mave. Hvilket køn tror du, det har?

Forældrene til barnet ved, at det er en pige, og ifølge Cecilie Nørgaard, som er kønssociolog, er der en god grund til, at de allerede har malet væggene lyserøde. For når kommende forældre lærer barnets køn at kende, skal du forestille dig et helt lille netværk — enten lyserødt eller lyseblåt — af forventninger og forestillinger om barnet, som bliver igangsat i forældrenes hoveder.

Hvis man venter sig en pige, forestiller man sig således noget "sødt, blødt, kønt, yndigt, velopdraget, klogt, hyggeligt og lyserødt." Hvis man venter sig en dreng, forestiller man sig derimod "noget blåt, noget stærkt, vildt og handlekraftigt, måske noget sjovt, noget initiativrigdom og risikovilligt," forklarer Cecilie Nørgaard.

- Hele forestillingen om, hvad det er for et menneske, der ligger i maven, bliver skabt, inden barnet overhovedet er kommet ud og har vist sig. Det er helt perverst og kan skygge for, at vi rent faktisk ser det enkelte barn i al sin mangfoldighed, siger hun.

Forestillingen om enten en pige eller en dreng lægger også kimen til den sexismen, som dette efterår er blevet debatteret som aldrig før, og som er kernen i MeToo-bevægelsen, der anses som den **tredje store kvindebevægelse** .

- Det er helt tydeligt, at det mønster, som vi ser i samfundet i voksenalderen, er det samme mønster, som vi møder, danner, uddanner og socialiserer børn i, fra det øjeblik de bliver født, siger Cecilie Nørgaard.

Hun har arbejdet med køn og socialisering i snart 20 år med særligt fokus på uddannelsessystemet fra vuggestue til universitet. Hun problematiserer den måde, børn og unge dannes og uddannes stereotyp, fordi det netop skaber de stereotype problemer, vi kæmper med i samfundet — som for eksempel sexismen.

LÆS OGSÅ: **Kønnsforsker: Vi kommer til at se en lavine af magtfulde mænd, der må gå af**

Som hun siger, er det nemmere at ændre strukturelle forhold via et system — som uddannelsessystemet — end det er at påvirke forældre, der venter et barn. Men hun er heller ikke i tvivl om, at det hele begynder, allerede inden vi fødes.

- Forskning siger ellers, at det er ikke sådan, at det biologiske køn skaber en lille essens af evner og adfærd inde i kroppen, som gør, at du for eksempel er særlig god til omsorg eller teknik, siger Cecilie Nørgaard.

En ingrediens

Hun adresserer i stedet vores samfundsnormer og ubevidste bias, når hun skal forklare, hvorfor vi har så firkantede og kønnede forventninger til ja, køn. Det er normerne, der gør, at en dreng, der tager kjole på, bliver opfattet som "tøset", fordi han træder uden for dem.

De ubevidste bias er vores ubevidste forventninger til køn. Det er for eksempel dem, der gør, at de fleste ser et billede af en mand for sig, når de hører ordet "præsident" eller "leder" og modsat en kvinde, når de hører ordet "sygeplejerske" eller "sekretær".

Det er normerne og den ubevidste bias, der gør, at de opfundne forældre i denne artikel maler soveværelset lyserødt, fordi de venter sig en pige, og det er også dem, der gør, at de kommer til at opdrage deres pige til at være sød og flittig.

Det er også dem, der gør, at de ville have malet værelset lyseblåt, hvis de ventede sig en dreng — og at de ville have accepteret, at han ikke kunne sidde stille, fordi "sådan er drenge jo".

LÆS OGSÅ: **"Fem spørgsmål i sexismedebatten, som ikke vil dø"**

Og det er dem, der gør, at nogle drenge bliver til mænd, der føler sig berettiget til at lægge en hånd på et fremmed lår.

Men sexismen er ikke kun udtryk for magtudnyttelse og grænseoverskridende seksuel adfærd ifølge Cecilie Nørgaard. Det er også en kønnet mangel på respekt og en underminering af andre mennesker på baggrund af køn.

Det er et udtryk for, at man ikke har tillid til, at andre for eksempel kan varetage specifikke opgaver netop på grund af deres køn.

- Det har et navn og hedder i værste fald misogyni. Det er en ingrediens i en patriarkalsk arv, hvor kvinder og alt, der opfattes kvindeligt eller feminint, er mindreværdigt, siger hun.

Gaven til mormor

Kønnede opgaver bliver vi tidligt tildelt. På et julefoto af en lille pige, der lige har lært at gå, står hun med en miniature-barnevogn foran sig.

- Problemet er ikke barnevognen, som er udtryk for en forudindtaget forestilling om, hvad hun er optaget af på grund af hendes køn — i det her tilfælde moderskabet. Problemet er, hvorfor hun ikke også skal have en bil, som man ville give en dreng, siger Cecilie Nørgaard.

Hun pointerer, at det ikke er et spørgsmål om, at barnevognen skal tages fra den lille pige, men at hun skal gives noget mere. Og at det heller ikke handler om den enkelte barnevogn, men det samlede mønster, som den er en del af.

I det udbredte kønsstereotype mønster er det ifølge Cecilie Nørgaard pigen, du iklæder lyserødt tøj, du forventer, at hun hjælper mere til i

hjemmet, når hun bliver større, mens du giver hende færre lomme penge (ja, den er god nok – [undersøgelser](#) viser, at piger bidrager mere til husarbejde, men får færre lomme penge).

Du regner også med, at hun har gaven klar til mormors fødselsdag, og at hun får gode karakterer og ser igennem fingrene med, at hendes bror opfører sig urimeligt over for hende, forklarer Cecilie Nørgaard.

En decideret syg argumentation

Det mønster kommer også med som en fast gæst i vuggestue, børnehave, skole, og når børnene leger med hinanden. Det sker selvfølgelig, at piger og drenge leger på tværs, men der findes også mange kønsopdelte aktiviteter i børnehaver og skoler – foruden de "pigelege" og "drenglege", som opstår i frikvartererne.

LÆS OGSÅ: "[Maria glemmer aldrig udtrykket i sin chefs øjne, da hun jagede hende op ad trappen](#)"

Måske kan mange også huske de famøse "pigelus", eller opfattelsen af, at drenge bare er vilde og ikke kan sidde stille, og at hvis en dreng slår en pige, jamen, så er det da bare, "fordi han godt kan lide dig!"

- De opfattelser er stadig superudbredte i børnekulturen. Men hvis man overfører det sidste eksempel én til én i voksenhøjde, at han slår dig, fordi han godt kan lide dig, så er den argumentation jo decideret syg.

- Det er jo en dårlig forklaring, der legitimerer en uhensigtsmæssig adfærd på grund af barnets køn. For man slår jo ikke nogen, man godt kan lide! Tværtimod burde man lære at være ret optaget af, om de har det fedt, siger Cecilie Nørgaard.

Hun forklarer, at det blandt andet er de lege, der udfolder sig, når børn er helt små, som senere gør, at den indbyggede kønsulighed får nogle drenge til at føle sig berettigede til eksempelvis at dele nøgenbilleder af piger uden deres samtykke i en ganske ung alder.

Adgangen til pigers kroppe

Det er de lege og den indlærte ulighed, som senere kan udvikle sig og blive til "puttemiddage", hvor gymnasiedrenge holder fester og udvælger piger til at deltage på baggrund af deres udseende og opfordrer dem til at ankomme "[uden hår på kussen](#)".

Og det er stereotype kønsdynamikker i de lege og den mulige magtudnyttelse, der ligger i at have lært, at nogen på baggrund af køn har mere værd end andre i kulturen, der fik en stor tv-kanon til at føle sig berettiget til at true med at ødelægge Sofie Lindes karriere, hvis ikke hun ville give ham et blowjob, forklarer Cecilie Nørgaard.

- De her former for sjove, uskyldige lege og traditioner, eller hvad folk tror, det er, bidrager til at reproducere kønsulighed hele vejen op gennem systemet, fordi der ikke er en voksen, der har sagt: "Det må du ikke" — hverken i børnehaven eller i gymnasiet. Ingen har indtil nu sagt, at den adfærd var forkert, siger Cecilie Nørgaard.

Tværtimod lærer vi altså, at "boys will be boys".

- Hvilket tilsyneladende betyder, at man kan tillade sig ikke at opføre sig ordentligt over for andre mennesker, konstaterer Cecilie Nørgaard.

Hun håber, at der en før og efter-opdragelse i kølvandet på MeToo.

- For indtil nu har vi legitimeret en usund kønskultur, som vi har lært børn, fra de var helt små, hvor man har adgang til pigers kroppe og grænser på en mere uhæmmet måde som dreng og mand end omvendt.

Læs mere om: [køn](#) [ligestilling](#)
